Waterschap Rijn en IJssel

NOTITIE

Advies bouwen aan vertrouwen Wateropgaven Lochem en Barchem

Versie 25 februari 2026

Bijlagen:
1. Verslag overleg d.d. 18-02-2026
2. Position Paper Veilig Waterbeheer Barchem
3. Reactie/mail Vereniging Contact Barchem
4. Reactie/mail Veilig Waterbeheer Barchem

Advies (beslispunt)

1. In te stemmen met de aanpak bouwen aan vertrouwen, te beginnen bij Hagenbeek, parallel aan het opstellen van het plan van aanpak van de verkenning Watersysteem Lochemse Berg e.o. én als opmaat en voorwaarde voor de langjarige samenwerking aan wateropgaven in het gebied.

Inleiding

Verschillende stakeholders, waaronder de gemeente Lochem, geven aan dat er het nodige speelt in het bredere gebied. Het beter organiseren van het omgevingsmanagement, met aandacht voor processen en projecten, is in het bestuurlijk overleg van 14 januari 2026 voorwaardelijk gesteld voor de realisatie van wateropgaven in het gebied van de Lochemse Berg en omgeving.

Het bestuurlijk overleg was met de provincie Gelderland, het Waterschap Rijn en IJssel, Vitens en de gemeente Lochem in het bijzijn van Staatsbosbeheer en Vereniging Contact Barchem. De partijen erkennen de onrust en nemen de zorgen zeer serieus. Deze partijen willen hiermee op korte termijn aan de slag. Het bouwen aan vertrouwen en samenwerking zien partijen als voorwaarde voor daadwerkelijke uitvoering en daarmee het realiseren van de wateropgave voor dit gebied op de korte en langere termijn.

Toelichting

Op 28 januari 2026 is door Vereniging Contact Barchem (hierna: VCB) voorgesteld om met Vereniging Veilig Waterbeheer Barchem (hierna: VWB) in gesprek te gaan. Op 10 februari 2026 hebben medewerkers van het waterschap overleg gehad met bestuurders van VWB en VCB. Van het overleg is een verslag (bijlage 1) gemaakt. Voorafgaand aan het overleg is door VWB een Position Paper (bijlage 2) gedeeld. De reactie op het verslag van VCB en VWB staat respectievelijk in bijlage 3 en 4.

Voorgesteld wordt om het project Hagenbeek te laten evalueren door een externe partij. De evaluatie moet bloot leggen waardoor de onrust en zorgen zijn ontstaan, hoe die zijn gegroeid en dat hier lering uit wordt getrokken voor het vervolg. Zowel voor de nazorg van het project Hagenbeek als voor de andere lopende projecten en het bredere proces. De evaluatie moet niet alleen het werkproces toetsen, maar moet ook inzichtelijk maken hoe belangen zijn afgewogen, wat de impact is en welke aanbevelingen die opleveren, waaronder passende maatregelen als logisch gevolg op de evaluatie.

Na instemming met het advies zal het waterschap een externe partijen vragen voor de aanpak en uitwerking. De aanpak en uitwerking vindt plaats in samenwerking met VWB, VCB en de andere partijen. Het niet instemmen met het advies kan ertoe leiden dat de onrust blijft aanhouden of toenemen en dat het ondertekenen van de intentieovereenkomst wordt uitgesteld.

Naar verwachting zal de aanpak circa 3-6 maanden in beslag nemen. Door het uitvoeren van interviews en inventarisaties wordt een eerste analyse gemaakt. Deze analyse wordt gedeeld met de betrokkenen als tussenevaluatie. Vervolgens vindt verdieping plaats op (relevante) onderwerpen. De evaluatie moet uiteindelijk leiden tot leerpunten en aanbevelingen.

Waterschap Rijn en IJssel

VERSLAG

Onderwerp	:	Overleg aanpak onrust rondom projecten
Datum	:	Dinsdag 10 februari 2026
Locatie	:	Landgoedhotel Woodbrooke, Woodbrookersweg 1 Barchem
Aanwezig	:	5.1.2.e 5.1.2.e (Veilig Waterbeheer Barchem) 5.1.2.e 5.1.2.e (Vereniging Contact Barchem), 5.1.2.e 5.1.2.e 5.1.2.e (Waterschap Rijn en IJssel)
Bijlage	:	Position Paper - van pijnpunten naar concrete waarborgen

1. Inleiding

Op 28 januari hebben onder andere 5.1.2.e en 5.1.2.e van het Waterschap Rijn en IJssel (hierna: WRIJ) en onder andere 5.1.2.e van vereniging Contact Barchem (hierna: VCB) een overleg gehad. Dit naar aanleiding van het bestuurlijk overleg dd 14 januari 2026, waarin is afgesproken om op korte termijn aan de slag te gaan met de onrust en zorgen in het gebied. Te beginnen rondom Hagenbeek. Als opmaat en voorwaarde voor de langjarige samenwerking aan wateropgaven in het bredere gebiedsproces.

Kennismaking

- 5.1.2.e 5.1.2.e
- 5.1.2.e 5.1.2.e
- 5.1.2.e 5.1.2.e
- 5.1.2.e 5.1.2.e
- 5.1.2.e 5.1.2.e
- 5.1.2.e 5.1.2.e
- 5.1.2.e 5.1.2.e

Doel van het overleg is om te komen tot een pragmatische aanpak voor de onrust en zorgen rondom Hagenbeek. Voorafgaand aan het overleg heeft VWB een position paper gestuurd (zie bijgevoegd.)

2. Besproken

VWB is sceptisch en ziet dat er een cultuuromslag bij het waterschap nodig is. VCB vult aan dat het fundamenteel anders moet voor nu en later. Het gaat om de pijn/onmacht, schade, overlast en het risico voor de toekomst. Er zijn allerlei rapporten aangedragen die niet aansluiten bij het advies/antwoord van WRIJ.

Vanuit het project Hagenbeek zijn maatregelen en effecten aan de keukentafel uitgelegd, is vrijkomende grond gebruikt om laagtes op te hogen, is een meetnet met peilbuizen aangelegd om grondwaterstanden te monitoren en zijn overeenkomsten over compensatie gemaakt.

Door VWB wordt aangegeven dat de werkwijze van het waterschap technocratisch is. Op basis van het model worden de maatregelen juridisch onderbouwd en wordt nadeelschade met een vaststellingsovereenkomst (vso) geregeld. VWB geeft aan dat deze vso wordt getekend omdat mensen dit niet kunnen tegenhouden, de moed hebben opgegeven en zich zorgen maken over het niet kunnen verhalen van schade.

VWB geeft aan dat het een nat gebied is, ook in drogere jaren. De ervaring met natte jaren van eind 2023 en in 2024 is dat het gebied dan natter is. Wil je iets met het watersysteem dan moet je langzaam het waterpeil verhogen om te kijken wat de effecten zijn, voordat je watergangen dichtgegooid. Door VWB wordt verwezen naar de GGOR (Gewenst Grond en Oppervlaktewater Regiem) en dat daarin is vermeld dat er geen aanpassingen in het watersysteem nodig zijn voor de natuurdoelen van de Hagenbeek.

Om de onrust en zorgen rondom Hagenbeek aan te pakken, is voorgesteld om het project te laten auditen door een externe partij. Daarbij zowel de projectteamleden van het project Hagenbeek (waterschap, provincie, gemeente) als vertegenwoordigers uit het gebied te betrekken. En als referentie een ander project van WRIJ mee te nemen om te kijken naar de overeenkomsten en verschillen. Op deze manier komt op tafel 'waar we steken hebben laten vallen', wat nodig is om die te herstellen en kunnen we onze werkwijzen/-processen verbeteren. De audit moet bloot leggen waardoor de onrust en zorgen zijn ontstaan, hoe die is gegroeid en dat hier lering uit wordt getrokken voor het vervolg. Zowel voor de nazorg (monitoring en evaluatie) van het project Hagenbeek als voor de andere lopende projecten en het bredere gebiedsproces.

Voorgaande wordt uitgewerkt door WRIJ in een eerste aanpak/opzet en gedeeld met VWB en VCB. Deze aanpak zien we als een advies/beslispunt voor bestuurders van de partijen (o.a. provincie, waterschap en gemeente) en daarmee voor het vervolg.

Tot slot is door WRIJ uitgelegd dat de hoge zandgronden kwetsbaar zijn voor droogte. De klimaatverandering uit zich in langere periodes van droogte, hogere temperaturen en meer piekbuien. Daarom zoeken we naar mogelijkheden om meer water vast te houden voor de waterbeschikbaarheid in het groeiseizoen en tegelijkertijd moeten we blijven kijken naar het risico op wateroverlast.

Allen geven aan dat het overleg positief en constructief is verlopen. De aanpak moet tot concrete stappen leiden. De verwachtingen zijn gegroeid, maar er zijn ook zorgen voor de lange termijn (o.a. nieuwe natuur.) Het is belangrijk dat vertegenwoordigers uit het gebied worden gehoord, vanuit openheid/transparantie, met het loslaten van de oplossing en gericht op het proces.

3. Afspraken

- 5.1.2.e maakt het concept verslag en mailt deze rond voor reactie
- 5.1.2.e en 5.1.2.e maken een eerst opzet van de aanpak van de onrust rondom Hagenbeek

4. Actielijst

NR	OMSCHRIJVING	ACTIEHOUDER	PLANNING
1	Verslag en rondmailen	5.1.2.e	Begin week 8
2	Opstellen aanpak/advies	5.1.2.e en 5.1.2.e	Week 8/9
3	Reactie op verslag	Allen	Week 8/9

Position Paper:

Van 'Pijnpunten' naar concrete waarborgen.

Van : Vereniging Veilig Waterbeheer Barchem
Aan : Bestuurlijk overleg watersysteem Lochemse Berg en omgeving.

Betreft : Inbreng werksessie Watersysteem Lochemse Berg & Hagenbeek
Datum : 6 februari 2026
Kenmerk : VWB060226AvB

1. Inleiding

Met belangstelling hebben wij kennisgenomen van de bestuurlijke intentie om de onrust en zorgen rondom de Hagenbeek prioritair aan te pakken. Wij onderschrijven de keuze om eerst de huidige problematiek op te lossen alvorens nieuwe projecten te starten. Echter, om de "onrust en zorgen" daadwerkelijk weg te nemen, is een verschuiving nodig van de terminologie 'pijnpunten' naar een feitelijke behandeling van overlast en schade.

2. Definiëring van 'De Pijn'

De huidige onrust in het gebied Lochem/Barchem is niet enkel een gevoelskwestie, maar is geworteld in aantoonbare effecten. Wij verzoeken het bestuur om in de verkenningsfase de volgende categorieën als harde randvoorwaarden op te nemen:

- Materiële schade: Directe schade aan funderingen en opstallen door fluctuaties in de grondwaterstand.
- Economische overlast: Gebruiksderving van percelen en productieverlies in de agrarische sector.
- Waardedaling: Het risico op onverkoopbaarheid of prijsdaleingen van vastgoed zolang de hydrologische effecten van de plannen onzeker is.

3. Voorwaarden voor een 'Pragmatische Aanpak'

Een pragmatische aanpak op korte termijn, zoals voorgesteld in het overleg van 14 januari, kan in onze ogen alleen slagen als deze de volgende concrete acties bevat:

- Vastleggen Nulmeting: Een onafhankelijke, technische nulmeting voor alle direct omwonenden van de Hagenbeek en de Lochemse Berg.
- Transparant Schadeprotocol: Een helder, laagdrempelig loket voor nadeelcompensatie, waarbij de bewijslast bij onvoorziene effecten niet uitsluitend bij de burger komt te liggen.
- Juridische Borging: Het omzetten van de 'intentie' uit de overeenkomst naar harde garanties in de uitvoeringsplannen van Waterschap Rijn en IJssel.

4. Conclusie

Het wegnemen van onrust begint bij het serieus nemen van de fysieke en financiële werkelijkheid. Wij gaan de werksessie in met de bereidheid tot dialoog, mits de 'pijn' wordt vertaald in meetbare afspraken en juridisch geborgde zekerheden voor de inwoners van het gebied. Om de 'pijn' technisch hard te maken, moeten we de abstracte term koppelen aan de hydrologische realiteit van het gebied.

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e @gmail.com>
Verzonden: vrijdag 13 februari 2026 12:14
Aan: 5.1.2.e
CC: 5.1.2.e ; 5.1.2.e ; 5.1.2.e ; 5.1.2.e ; 5.1.2.e
Onderwerp: Re: Verslag overleg dd 18 februari 2026

Goedemorgen 5.1.2.e
Goed verslag! Dankjewel.

Van VCB-kant alleen de praktische aanvulling op de functies van 5.1.2.e en mij.

- 5.1.2.e 5.1.2.e
- 5.1.2.e 5.1.2.e

Van de kant van VWB komt nog een suggestie voor de inhoudelijke uitwerking.

Hartelijke groet, 5.1.2.e
5.1.2.e

M: 5.1.2.e
5.1.2.e @gmail.com

Op 13 feb 2026, om 09:21 heeft 5.1.2.e <5.1.2.e @wrij.nl> het volgende geschreven:

Beste allen,

Dank voor het constructieve gesprek van afgelopen dinsdag. Bijgaand het conceptverslag met de positon paper als bijlage.

Graag ontvang ik jullie reactie op het verslag.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e
5.1.2.e
Programmeren & Bijsturen

T: 5.1.2.e **M:** 5.1.2.e **E:** 5.1.2.e @wrij.nl

<image001.png>

Liemersweg 2, 7006 GG - Postbus 148, 7000 AC Doetinchem
T: 0314-369 369 - **I:** www.wrij.nl

---Proclaimer De informatie in deze e-mail (inclusief de bijlagen) is uitsluitend bestemd voor het gebruik door de geadresseerde. Indien uit de aanhef of de inhoud blijkt dat dit bericht niet voor u bedoeld is, verzoeken wij u de afzender hiervan op de hoogte te stellen en het bericht te verwijderen. Waterschap Rijn en IJssel gebruikt e-mail niet ais medium voor het aangaan van verplichtingen of rechtsbetrekkingen, tenzij anders is overeengekomen. <120226 Verslag overleg aanpak onrust dd 18-02-2026.docx><VWB060226AvB Position Paper_ van pijnpunten naar concrete waarborgen.pdf>

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e @gmail.com>
Verzonden: vrijdag 13 februari 2026 15:37
Aan: 5.1.2.e
CC: 5.1.2.e ; 5.1.2.e
Onderwerp: Re: Verslag overleg dd 18 februari 2026

Beste 5.1.2.e

Nogmaals dank voor jullie constructieve opstelling en het delen van de eerste contouren van de aanpak. Wij waarderen de proactieve houding die hieruit spreekt zeer, in je verslag is dat correct en volledig weergegeven.

Wat betreft de voorgenomen audit: dat is een uitstekend voorstel dat op een cruciaal moment komt. Voor ons is dit hét instrument om de taakinterpretatie van het projecteam scherp te stellen. Het beleid van het waterschap moet immers gestoeld zijn op het dienen van de belangen van de bewoners en bedrijven.

In lijn met onze position paper wensen wij vanuit VWB dat de audit expliciet antwoord geeft op de volgende fundamentele punten:

- **Rechtvaardiging van het doel:** Is het huidige projectplan wel proportioneel ten opzichte van de impact op de leefomgeving en de belangen van de bewoners?
- **Kwaliteit van compensatie:** In hoeverre doen de geboden mitigerende maatregelen echt recht aan de gedupeerden, in plaats van slechts een technische 'vinklijst' af te werken?
- **Vrijwilligheid en draagvlak:** De situatie rondom de (niet) getekende VSO's baart ons zorgen. De audit moet blootleggen of er sprake is van werkelijk draagvlak of dat de druk op inwoners de overhand heeft genomen.

Kortom: de audit moet niet alleen het proces toetsen, maar vooral onderzoeken of het waterschap haar rol als hoeder van het publieke belang van de inwoners nog wel juist invult in dit project.

Wij zien de inhoud van de intentieverklaring en de opzet van de audit met grote belangstelling tegemoet. Als belangenbehartigers dragen wij graag bij aan een hernieuwde balans, waarbij de belangen van de bewoners en bedrijven weer een gelijkwaardige plaats krijgen naast de technische projectdoelen.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e
vereniging VWB

Op vr 13 feb 2026 om 09:21 schreef 5.1.2.e <5.1.2.e @wrij.nl>:

> Beste allen,

Dank voor het constructieve gesprek van afgelopen dinsdag. Bijgaand het conceptverslag met de positon paper als bijlage.

Graag ontvang ik jullie reactie op het verslag.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e
5.1.2.e
Programmeren & Bijsturen

T: 5.1.2.e **M:** 5.1.2.e **E:** 5.1.2.e @wrij.nl

Waterschap Rijn en IJssel
WATERBEHEER: VEILIG EN OP MAAT

Liemersweg 2, 7006 GG - Postbus 148, 7000 AC Doetinchem
T: 0314-369 369 - **I:** www.wrij.nl

---Proclaimer De informatie in deze e-mail (inclusief de bijlagen) is uitsluitend bestemd voor het gebruik door de geadresseerde. Indien uit de aanhef of de inhoud blijkt dat dit bericht niet voor u bedoeld is, verzoeken wij u de afzender hiervan op de hoogte te stellen en het bericht te verwijderen. Waterschap Rijn en IJssel gebruikt e-mail niet als medium voor het aangaan van verplichtingen of rechtsbetrekkingen, tenzij anders is overeengekomen.

--
Met vriendelijke groet,

5.1.2.e